

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Кафедра фінансів і банківської справи
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України
Білостоцька політехніка (Польща)
Опольський університет (Польща)
Технічний університет Кошице (Словаччина)
Тбіліський державний університет ім. І. Джавахішвілі (Грузія)
Green World Group (Республіка Болгарія)

**ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ
ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ**

**Матеріали IV Міжнародної
науково-практичної конференції**

26 – 28 травня 2016 р.

Полтава
2016

УДК 330.336
ББК У9 (4Укр) 262-983

Ф59

Редакційна колегія:

В.О. Онищенко, д.е.н., професор; З.С. Варналій, д.е.н., професор;
Г.В. Козаченко, д.е.н., професор; Л.О. Птащенко, д.е.н., професор;
С.В. Онищенко, к.е.н., доцент; Т.М. Завора, к.е.н., доцент;
Л.А. Свистун, к.е.н., доцент; Ю.С. Худолій, к.е.н., доцент.

Ф59   **Фінансова безпека в системі забезпечення національних економічних інтересів: проблеми і перспективи:** Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 26 – 28 травня 2016 р. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 250 с.

ISBN 978-966-616-154-6

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції відображено результати наукових досліджень провідних науковців, молодих учених та аспірантів, розглянуто актуальні теоретичні й практичні проблеми забезпечення фінансової безпеки та впливу глобалізаційних процесів на національні інтереси держави. Значну увагу приділено загрозам, механізму та системі забезпечення фінансової безпеки держави. Розглянуто проблеми і пріоритети забезпечення бюджетної та податкової безпеки держави. Висвітлено питання ролі й впливу стабільності фінансових ринків на фінансову безпеку держави.

Участь у конференції взяли науковці та практики з Республіки Болгарії, Грузії, Польщі, Словачії та України.

Призначений для фахівців фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 330.336
ББК У9 (4Укр) 262-983

ISBN 978-966-616-154-6

© Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ

<i>Onyshchenko Volodymyr, Sivitska Svitlana</i> STATE MANAGEMENT POLICY FOR INVESTING RENEWABLE ENERGY	11
<i>Козаченко Ганна Володимирівна</i> ЕКОНОМІЧНІ ІНТЕРЕСИ ЯК ОБ'ЄКТ ЗАХИСТУ	12
<i>Bulena Massimo</i> ENERGY INVESTMENT IN THE CONTEXT OF NATIONAL ECONOMIC INTERESTS	14
<i>Кондрашихин Андрей Борисович</i> ЛИЧНОСТНАЯ ФИНАНСОВАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ В СИСТЕМЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПРИОРИТЕТОВ	15
<i>Ingor Oleksandr</i> RENEWABLE ENERGY INVESTMENT PROJECTS IMPLEMENTATION	16
<i>Волкова Неля Іванівна, Гавриленко Олександр Олександрович</i> СУТНІСТНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	17
<i>Волкова Неля Іванівна, Миргородська Альона Олегівна</i> БЕЗПЕКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	19
<i>Ілляшенко Олена Вікторівна</i> ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	23
<i>Мчедлидзе Медея</i> ИССЛЕДОВАНИЕ ТУРИСТИЧЕСКОГО РЫНКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ПОДХОДА ТЕОРИИ ИГР	235
<i>Дубовик В'ячеслав В'ячеславович, Будянський Володимир Вікторович, Олійник Ростислав Володимирович</i> БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК СКЛАДОВА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	26
<i>Тимохова Галина Борисовна</i> АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ФІНАНСИРОВАНИЯ СФЕРЫ ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ	28
<i>Прокopenko Катерина Олексіївна</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ	31
<i>Удова Людмила Олегівна</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ДОМОГОСПОДАРСТВ	34
<i>Неділько Юлія Михайлівна</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	37

<i>Перепелиця Леся Василівна</i> ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	40
---	----

<i>Шаблиста Любов Миколаївна</i> АКТИВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ КОНЦЕНТРАЦІЇ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ ЗМІН В ОРГАНІЗАЦІЙНІЙ СТРУКТУРІ ІСНУЮЧОГО І ФУНКЦІОНУЮЧОГО КАПІТАЛУ	42
---	----

СЕКЦІЯ 2. ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>Крисанов Дмитро Федосович</i> ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ НОРМАТИВНИЙ ПРОСТІР ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	46
--	----

<i>Matkovskiy Andrey Vsevolodovich</i> DIRECTION TO ENSURE THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE IN CONDITIONS EUROINTEGRATION.....	51
--	----

<i>Погорелов Юрій Сергійович</i> ВПЛИВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ	52
---	----

<i>Рудніченко Євгеній Миколайович, Кримчак Людмила Анатоліївна</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВИХОДУ НА ЗОВНІШНІ РИНКИ	54
--	----

<i>Свистун Людмила Анатоліївна, Буркова Ілона Сергіївна, Пелипенко Яніна Ігорівна</i> ФІНАНСУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ЖКГ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ НАМІРІВ УКРАЇНИ	57
--	----

<i>Чичкало-Кондрацька Ірина Борисівна</i> СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ УКРАЇНИ	61
---	----

СЕКЦІЯ 3. ПРОБЛЕМИ І ПРІОРИТЕТИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

<i>Баранник Лілія Борисівна, Яковлев Олександр Миколайович</i> БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА ЯК УМОВА СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	64
---	----

<i>Барановський Олександр Іванович</i> ЧИННИКИ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ.....	67
--	----

<i>Воловик Наталія Валеріївна</i> ЧИННИКИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	70
---	----

<i>Глуценко Олександр Олександрович</i> СУПЕРЕЧЛИВІСТЬ ІНТЕРЕСІВ ПЛАТНИКІВ ПОДАТКІВ ТА ДЕРЖАВИ ЯК ЗАГРОЗА ПОДАТКОВІЙ БЕЗПЕЦІ	73
--	----

<i>Дахно Олена Миколаївна, Ставнича Марина Миколаївна</i> ФІСКАЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ АКЦИЗНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ТА РЕГУЛЯТИВНА ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА	75
<i>Дахно Олена Миколаївна, Єрмак Олександр Олександрович</i> НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	78
<i>Задорожний Володимир Петрович</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ В УКРАЇНІ.....	80
<i>Корень Наталія Василівна</i> БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗРУШЕНЬ	82
<i>Лебедин Анна Григорівна</i> ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	85
<i>Онищенко Світлана Володимирівна</i> БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ БОРГОВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ТА ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ	87
<i>Паутова Тетяна Олександрівна, Філонич Олена Миколаївна</i> ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	91
<i>Птащенко Ліана Олександрівна, Голян Яна Сергіївна, Пірімова Вікторія Сергіївна</i> РОЗВИТОК ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	93
<i>Чепурний Олег Вікторович</i> АНАЛІЗ ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	935
СЕКЦІЯ 4. ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	
<i>Шемаєва Людмила Григорівна, Юрків Надія Ярославівна</i> ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	98
<i>Chechelashvili Maia</i> CULTURAL AND BUSINESS INTERACTIONS RESEARCH IN GEORGIA.....	103
<i>Chechelashvili Maia, Shavishvili Nino</i> INTERCULTURAL BUSINESS RELATIONS IDENTIFIABLE FACTORS	106
<i>Гаркавенко В'ячеслав Сергійович, Половко Лілія Сергіївна</i> ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ КРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	109
<i>Курищук Костянтин Костянтинович</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДІВ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ УКРАЇНИ	111

<i>Левченко Лариса Станіславівна, Черв'як Анна Володимирівна</i> ІНФЛЯЦІЯ ЯК ІНДИКАТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	113
<i>Маслій Олександра Анатоліївна</i> ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ.....	115
<i>Нездойминога Марина Юріївна, Кобесова Оксана Гіанівна</i> КОРПОРАТИВНИЙ СЕКТОР В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ.....	118
<i>Птащенко Ліана Олександрівна</i> ВПЛИВ ДЕСТРУКТИВНОГО ЛАТЕНТНОГО УПРАВЛІННЯ НА СТАН ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	118
<i>Свистун Людмила Анатоліївна, Мороховець Ірина Олексіївна, Рожко Анастасія Аркадіївна</i> ЗАГРОЗИ І ПЕРЕШКОДИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ТА НАПРЯМИ ЇХ ПОДОЛАННЯ	123
<i>Софієнко Анастасія Петрівна</i> ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ «ЗОВНІШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ БОРГ» ЯК ІНДИКАТОРА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	127
<i>Топорков Максим Миколайович</i> ТІНІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ГРОШОВО-КРЕДИТНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ	130
<i>Шостак Руслан Олександрович, Шило Євгенія Сергіївна, Бондаревська Ольга Миколаївна</i> ЕКОНОМІЧНЕ ШПИГУНСТВО ЯК ОДИН ІЗ МЕТОДІВ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНТНОЇ БОРОТЬБИ	132

СЕКЦІЯ 5. ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ, РЕГІОНУ, ПІДПРИЄМСТВА

<i>Бистряков Ігор Костянтинівич, Дубіщев Віктор Петрович, Краус Наталія Миколаївна</i> ЧИННИКИ ТІНІЗАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	134
<i>Білоусова Анастасія Юріївна</i> РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	136
<i>Буркальцева Діана Дмитрівна</i> КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ТА МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ.....	138
<i>Варналій Захарій Степанович</i> ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ІНСТИТУТІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	142
<i>Василенко Олександр Ігорович</i> ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ НАФТОГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ.....	145

<i>Вахлакова Вікторія Володимирівна</i> ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	147
<i>Горевий Роман Юрійович, Костенко Юлія Олександрівна, Сичова Наталія Миколаївна</i> ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТРАТЕГІЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	149
<i>Древенчук Марія Олександрівна</i> ОПТИМІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	151
<i>Завора Таїна Миколаївна</i> НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДСС ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ.....	153
<i>Заяць Тетяна Анатоліївна</i> МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В УМОВАХ ПОСИЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ ЗАГРОЗ.....	155
<i>Іонін Євген Євгенович, Беспалова Алла Геннадіївна</i> СУЧАСНІ ВЕКТОРИ ДЕТИНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	157
<i>Левкова Руслана Миколаївна</i> КОНТРОЛІНГ ЯК МЕТОД ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЗМІЦНЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ.....	160
<i>Момот Тетяна Валеріївна, Пересипкін Михайло Миколайович</i> ДОСЛІДЖЕННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРАКТИКИ.....	162
<i>Поддєрьогін Анатолій Микитович, Білько Станіслав Сергійович</i> ЗНАЧЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	163
<i>Онуфрічук Катерина Ігорівна</i> МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ КОНТЕКСТ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ.....	166
<i>Попов Олександр Євгенійович, Сердюкова Інна Василівна</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТНІСНООРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ВАРТІСТЮ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	169
<i>Рибалко Богдан Анатолійович</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	166
<i>Сердюков Костянтин Георгійович</i> СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ КОРПОРАТИВНОГО РОЗВИТКУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ	173

<i>Тимохова Галина Борисовна, Ильченко Алина Евгеньевна</i> ПРОБЛЕМЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ: ОСОБЕННОСТИ ВОСПРОИЗВОДСТВА ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА УКРАИНЫ	175
<i>Худолій Юлія Сергіївна, Литовченко Валерія Іванівна</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	177
<i>Шаховалова Єлизавета Олегівна</i> ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА РАХУНОК ВЛАСНИХ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ, ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	179
<i>Штепенко Катерина Павлівна, Шанда Анжеліка Олександрівна</i> УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ.....	181
<i>Штепенко Катерина Павлівна, Пастух Альона Миколаївна</i> УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	183

СЕКЦІЯ 6. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

<i>Онищенко Володимир Олександрович, Бондаревська Ольга Миколаївна</i> ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ МОДЕЛЕЙ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ	186
<i>Lomaia Tsiala, Chakhunashvili Tamar</i> MANAGEMENT INNOVATIONS IN PRIMARY HEALTHCARE (CASE OF TBILISI CHILDREN'S POLICLINICS)	190
<i>Mkheidze Nino, Katukia Ana</i> MOTIVATION, CHANGES OF LEADERSHIP APPROACHES IN DIFFERENT CULTURES	193
<i>Замоздра Вікторія Володимирівна, Іценко Маргарита Андріївна</i> МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ	195
<i>Кужелев Михайло Олександрович</i> ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: ЗАРУБІЖНИЙ І НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ	196
<i>Ломайя Циала, Какутія Валерій</i> СОЦИАЛЬНО-ЕКОНОМИЧЕСКИЕ РЕФОРМЫ В ГРУЗИИ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО- ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ.....	199
<i>Момот Тетяна Валеріївна, Ващенко Олександр Миколайович, Аванесова Ніна Едуардівна, Вінник Іван Юлійович</i> РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ: СИСТЕМАТИЗАЦІЯ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ	202

Шклярук Андрій Вікторович
ПОДОЛАННЯ ФІНАНСОВИХ КРИЗ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ
ДЕРЖАВИ 204

Шкодiна Ірина Віталiївна
ВПЛИВ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ НА БЕЗПЕКУ ФОНДОВОГО РИНКУ 206

СЕКЦІЯ 7. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ РИНКІВ НЕРУХОМОСТІ, ІПОТЕКИ, БАНКІВСЬКИХ І СТРАХОВИХ ПРОДУКТІВ

Tabatadze Naira, Mchedlishvili Manana
MANAGING FX RISK IN PARTIALLY DOLLARIZED BANKING SYSTEMS 208

Волкова Валерія Валерiївна, Балабась Богдан Русланович, Ямбих Єгор Сергiйович
ДЕЯКІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕРГАЦІЇ УКРАЇНИ 210

Вовчак Ольга Дмитрiївна
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВ В УКРАЇНІ 212

Nasirov Vagif, Ergeshova Aziza
PROBLEMS OF DEVELOPMENT THE LOMBARD ON THE FINANCIAL SERVICES
MARKET IN UKRAINE..... 214

Десятник Анна Володимирiївна, Чечота Марія Андрiївна
РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПРОБЛЕМНОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЯК
ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ 216

Дубровін Олександр Віталiйович
ЧИННИКИ ГАЛЬМУВАННЯ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ
РЕАЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ..... 219

Дядик Аліна Сергiївна
РОЛЬ МІЖБАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ У ФОРМУВАНІ БАНКІВСЬКОЇ БЕЗПЕКИ
..... 222

Копитова Марія Сергiївна
ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ БАНКРУТСТВА КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ В
КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ 223

Корнилюк Роман Васильович
КОНЦЕНТРАЦІЯ ТА КОНСОЛІДАЦІЯ БАНКІВ: ШЛЯХ ДО ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ЧИ
СИСТЕМНОГО РИЗИКУ 227

Крекотень Ірина Михайлiївна
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІПОТЕЧНИХ ОБЛІГАЦІЙ 230

Манжос Світлана Борисiївна
СУЧАСНИЙ СТАН І ЗАГРОЗИ БЕЗПЕЦІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ..... 232

Погрiбний Олександр Володимирович, Крикун Поліна Олександрiївна
ПРИСУТНІСТЬ ІНОЗЕМНОГО КАПІТАЛУ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ 235

<i>Птащенко Ліана Олександрівна, Олефіренко Єгор Ігорович</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ В КОМЕРЦІЙНОМУ БАНКУ	2398
<i>Сулима Олександра Ігорівна</i> КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ КОМЕРЦІЙНИМ БАНКОМ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ	239
<i>Шаповал Юлія Ігорівна</i> ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ РАХУНКУ ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ В УКРАЇНІ: ПОТЕНЦІЙНІ ВИГОДИ І РЕАЛЬНІ ОБМЕЖЕННЯ.....	241
<i>Шелудько Наталія Михайлівна</i> ДЕКАПІТАЛІЗАЦІЯ БАНКІВ ТА ВІДНОВЛЕННЯ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	244
<i>Szydło Joanna, Khudolii Yuliia</i> MODEL OF MORTGAGE LENDING: WORLD EXPERIENCE.....	247

комплексу організаційних і правових відносин так і як індикатор розвитку бюджетної системи й ефективності бюджетного процесу критерій оцінки бюджетної політики.

Теоретичне узагальнення положень наукових досліджень з національної економічної і фінансової безпеки дозволило виділити ряд особливостей що концептуально сформувавши природу і методику сучасного вивчення питань безпеки як характеристики економічних систем. Оскільки бюджетна безпека є ключовою складовою фінансової й економічної безпеки держави її пріоритетна роль визначається об'єктивною необхідністю існування бюджету його призначенням фінансово забезпечувати виконання державою власних функцій та реалізацію її економічної стратегії перерозподіляти частину валового внутрішнього продукту регулювати економічні та соціальні процеси в державі із збереженням її економічного суверенітету і стабільності.

Література

1. Бородій О.А. Поняття та складові фінансової безпеки держави / О.А. Бородій // Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України: збірник тез Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених / за заг. ред. проф. В.Д. Базилевича. – К.: Логос. – 2012. – 201 с. – С. 142-144.
2. Кравчук Н.Я., Колісник О.Я., Мелих О.Ю. Фінансова безпека: Навчально-методичний посібник. – Тернопіль: Вектор, 2010. – 277 с.
3. Розвиток фінансової системи України в умовах економічних перетворень : Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 15–16 квіт. 2015 р.) : тези доп. / І.Я. Чугунов, М.В. Тарасюк, Т.В. Канєва та ін. ; відп. за вип. І.Я. Чугунов. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 258 с.
4. Теоретичні основи бюджетної системи. Електронний ресурс. [Режим доступу]: <http://refdb.ru/look/1916574-p3.html>.

УДК 338.351

Онищенко Світлана Володимирівна,

к.е.н., доцент

Полтавський національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка

БЮДЖЕТНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ БОРГОВОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ ТА ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ

В сучасних умовах однією із найважливіших економічних проблем в Україні, починаючи з років її незалежності, є зростання загроз фінансовій і, зокрема, бюджетній безпеці України. Це зумовлено негативною динамікою розвитку процесів у соціально-економічній сфері, зокрема, розладом системи державних фінансів та фінансів господарюючих суб'єктів, що останніми роками все більш посилюється і проявляється в хронічному дефіциті державного бюджету.

Актуальність дослідження проблематики бюджетної безпеки на сучасному етапі пояснюється тим, що протягом багатьох років Україна має дефіцитний державний бюджет, що потребує залучення додаткових ресурсів у вигляді зовнішніх та внутрішніх запозичень, грошової емісії та інших заходів, які негативно впливають на рівень фінансової безпеки держави в цілому.

Бюджетна безпека є передумовою реалізації ефективної державної фінансово-економічної політики як основи досягнення національних економічних інтересів держави. В умовах політичної та економічної нестабільності бюджетна політика є категорією надбудови і обумовлена економічним розвитком держави. У зв'язку із цим органи державної влади, формуючи бюджетну політику, зобов'язані враховувати глобальні тенденції соціально-

економічного розвитку, конкретний етап розвитку суспільства та дотримуватися комплексного підходу до розроблення і реалізації заходів бюджетного процесу.

Бюджетна безпека – це рівень здатності бюджетної системи, за якої забезпечено платоспроможність й фінансову стійкість держави, ефективне використання бюджетних коштів з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку бюджетних відносин й визначено потенційну спроможність протистояння та упередження загрозам внутрішнього і зовнішнього походження.

Незадовільний рівень бюджетної безпеки України за останні роки свідчить про вкрай недбалу політику фінансової безпеки. Насправді, ситуація у бюджетній безпеці є набагато гіршою, ніж показують розрахунки за офіційними індикаторами. Серед індикаторів бюджетної безпеки не враховані обсяги прихованого відтоку капіталу з України, корупційний податок з усіх видів економічної діяльності та фінансові зловживання з тендерних закупівель, які не публікуються офіційною статистикою. Як слідує з розрахунків, переважний вплив на фінансову безпеку має усі її складові, в першу чергу і динаміка інтегрального індексу бюджетної безпеки як результат взаємовпливу

Суттєвим чинником, що породжує проблеми в сфері державних фінансів і здійснює вплив на бюджетну безпеку, є значне накопичення суми державного боргу. Державний борг можна розглядати з двох позицій: з одного боку, державне запозичення сприяє економічному зростанню країни, а з іншого – борг збільшує навантаження на державний бюджет. Тому необхідно знайти оптимальне співвідношення між інвестиціями, економічним зростанням і внутрішніми та зовнішніми запозиченнями. Умови залучення нових позик мають оцінюватися з урахуванням здатності країни їх обслуговувати та ефективно використовувати.

Внутрішні й зовнішні шоки, а також ескалація конфлікту на сході країни негативно вплинули на розвиток економіки, знизили довіру та розбалансували фінансові ринки на початку 2015 року. Економічна активність скоротилася. Як наслідок, знецінення національної грошової одиниці та зростання адміністративних цін, інфляція споживчих цін у 2014 році прискорилося. Так, на кінець 2014 року вона досягла 25 відсотків річних з огляду на те, що гривня втратила своєю вартість відносно долара США. Такі тенденції призвели до погіршення якості кредитного портфеля, що спричинило необхідність створення значних резервів. У 2014 році відрахування в резерви банками стало визначальним чинником збитковості банківської системи.

Викликає занепокоєння боргова залежність України, яка, хоча й не перевищує критичний рівень (60% від ВВП), та значно менша, ніж у деяких інших країнах світу (рис. 1.), але зростає швидкими темпами й виступає чи не найнебезпечнішою потенційною загрозою економічному суверенітету України.

У 2015 році Україна продовжила політику боргового фінансування дефіциту бюджету. Як наслідок, рівень державного боргу складає 55% від ВВП. Станом на 31 серпня 2015 року розмір державного та гарантованого державою боргу України становив 1.494.891.436,22 тис. грн, або 70.562.205,25 тис. дол. США, у тому числі: державний і гарантований державою зовнішній борг – 976.431.075,87 тис. грн (65,32% від загальної суми державного та гарантованого державою боргу), або 46.089.721,52 тис. дол. США; державний і гарантований державою внутрішній борг – 518.460.360,35 тис. грн (34,68%), або 24.472.483,74 тис. дол. США, розраховується у грошовій формі як непогашена основна сума прямих боргових зобов'язань держави. Залишаючись достатньо високим, рівень державного боргу України водночас не є критичним. Згідно з міжнародними стандартами (Маастрихтською угодою) критичними вважаються боргові зобов'язання держави, які перевищують 60% від ВВП.

Розмір державного боргу, його динаміка і структура, темпи зростання є показниками фінансового стану держави та ефективності державної боргової політики. Тому визначення основних пріоритетів державної боргової політики, зокрема щодо пропорцій і порядку здійснення зовнішніх та внутрішніх запозичень, є необхідним і актуальним. Великі розміри і швидке зростання державного боргу в більшості країн світу залишає актуальним питання розроблення підходів до регулювання державної заборгованості з урахуванням її

позитивного і негативного впливу на економіку.

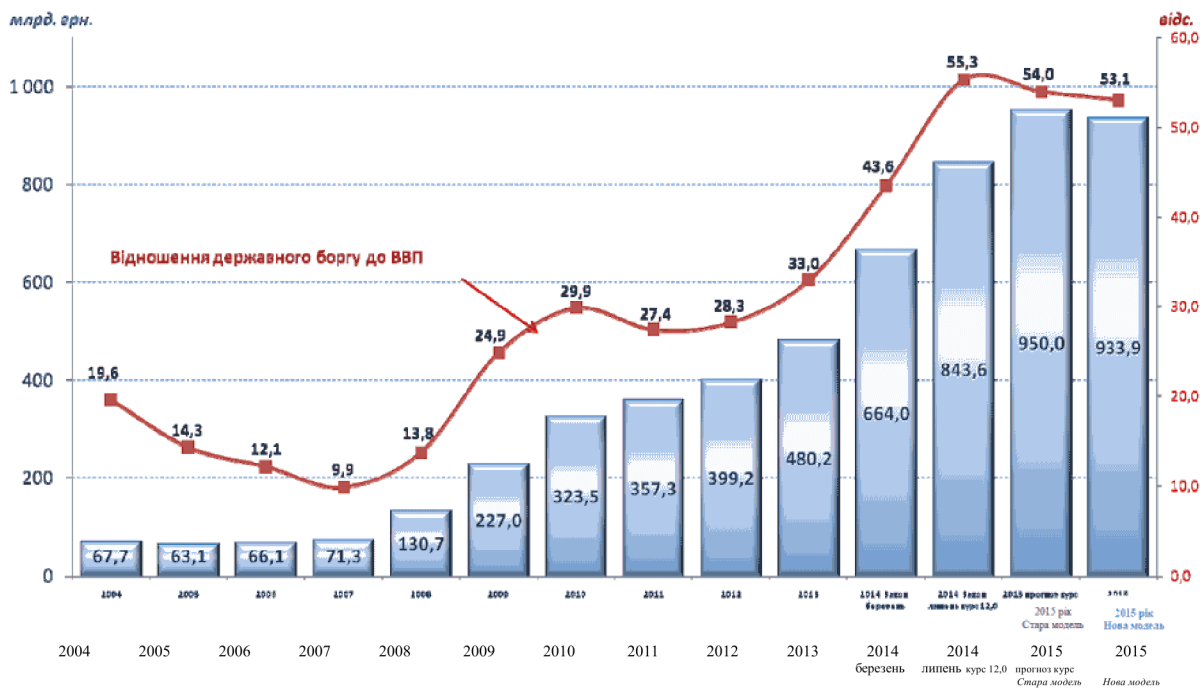

Рис. 1. Динаміка державного боргу та його співвідношення до ВВП протягом 2004 – 2015 рр.

Джерело: за даними МВФ та Міністерства фінансів України

За наведеними даними можна зробити висновок, що збільшення державного боргу відбувається за рахунок як внутрішніх позик, так і зовнішніх позик. Взяті позики не забезпечують належного функціонування основного виробництва у країні та підтримання соціальної сфери. Аналізуючи вищезазначені показники, можна із впевненістю стверджувати, що прослідковується кореляційний зв'язок боргової залежності та бюджетної безпеки (рис.2.).

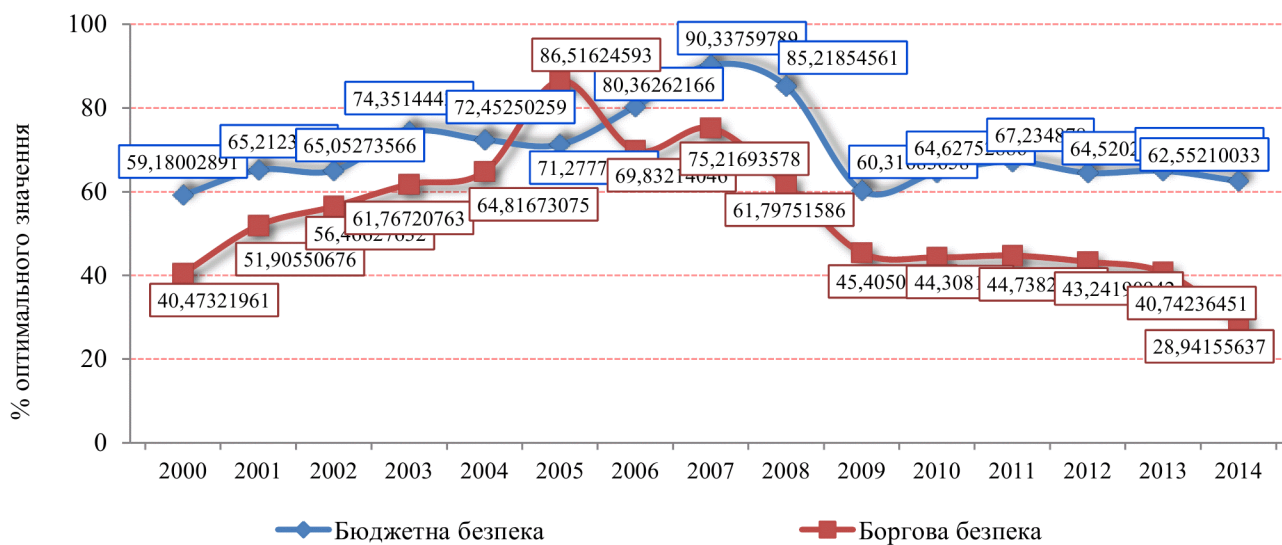

Рис. 2. Динаміка субіндексів бюджетної та боргової безпеки України протягом 2000-2014 років

Стрімке зростання загальної суми державного боргу у 2015 р. свідчить про виникнення

системної загрози бюджетній безпеці України, це пояснюється процесами відсутності взаємоузгодження політичних та економічних інтересів, які не створюють необхідних передумов для запровадження ефективних та якісних змін у національній економіці, оздоровлення реального сектору економіки для забезпечення загальносуспільних цілей подальшого розвитку України.

Об'єктивні тенденції взаємодії бюджетної сфери і грошово-кредитного ринку обумовлюють можливі масштаби узгодження бюджетної та монетарної політики, перспективи їх скоординованого впливу на розвиток національної економіки. Так безпосередня взаємодія та координація діяльності зазначених вище сфер наглядно прослідковується в процесі складання проекту державного бюджету на кожний наступний рік, що базується на прогностичних макропоказниках, серед яких виділяють індекси споживчих та оптових цін, номінальний обмінний курс гривні [7].

Останнім часом відбулось зниження рівня бюджетної та боргової безпеки не тільки за рахунок накопичення державного боргу, а й в результаті зростання дефіциту державного бюджету. Це є причиною збільшення рівня інфляції, випереджання цін над виплатами заробітних плат, зростання залежності країни від зовнішніх кредиторів та поступової девальвації національної валюти, а отже і погіршення рівня життя населення, зменшення їх реальних доходів. Продовжуючи активно залучати зовнішні запозичення, Україна можливо і вирішить певні поточні проблеми, але тим самим збільшить борговий тягар на майбутнє, спричиняючи соціальну напругу в суспільстві.

Бюджетна політика повинна підсилюватись контролюючими заходами з боку НБУ щодо внутрішніх і зовнішніх порушень грошового обігу. На даний час НБУ є одним з учасників бюджетного процесу, а також уповноваженим органом, що може здійснювати пряме фінансування дефіциту державного бюджету. Хоча у такий спосіб скорочення бюджетного дефіциту є небажаним та вкрай небезпечним, оскільки призводить до зростання інфляції, але використовувався в українській практиці неодноразово.

Саме за умов виникнення інфляції спостерігається специфічний зв'язок між інфляцією та бюджетною політикою, який проявляється в тому, що інфляція, спотворюючи економіку, провокує виникнення інтересів інфляційної зацікавленості.

Формування бюджетної політики держави за умови дотримання інфляційної безпеки має використовуватися принцип інфляційної незалежності, що передбачає забезпечення нейтралізації відповідної зацікавленості і залежності формувань доходної частини бюджетів усіх рівнів за рахунок інфляційних джерел надходжень.

Оскільки бюджетна безпека є гарантом державної незалежності України, умовою її прогресивного економічного розвитку і зростання добробуту громадян. Для цього потрібно продовжувати процеси з удосконалення фіскальної системи, зменшивши податковий тягар для товаровиробників, що провокує несплату податків до бюджету та збільшує тіньовий сектор економіки, внаслідок чого недоотримується значна частина коштів до бюджету й збільшує його дефіцит і негативно відображається на розвитку економіки держави та рівні життя населення.

Література

1. Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2015 році». – К. : НІСД, 2015. – 684 с.

2. Бюджетний Кодекс України: Верховна Рада України; Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI (із змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3. Закон України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин» від 26 квітня 2015 року № 79-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Комітет Верховної Ради України з питань бюджету / Офіційний сайт – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control>

/uk/publish/article?art_id=44997&cat_id=44826

5. Барановський, О.І. Філософія безпеки: монографія: у 2 т. / О.І. Барановський. – К.: УБС НБУ, 2014. – Т.1. – 831 с.

6. Бюджетний процес в Україні: стан та проблеми інституційного забезпечення: [монографія] / З. С. Варналій, Т. В. Бугай, С. В. Онищенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2014. – 271 с.

7. Економічна безпека держави: оцінювання та стратегічні орієнтири забезпечення: монографія / О.В. Комеліна, С.В. Онищенко, А.В. Матковський, О.А. Пугач. – Полтава: ПНТУ, 2013. – 202 с.

8. Бородій О.А., О. І. Управління бюджетною безпекою України. автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 / О. А. Бородій; Чернігівський національний технологічний університет. – Ч., 2015. – 21с.

9. Теремцова Н. В. Актуальні питання дослідження поняття стадії бюджетного процесу в Україні [Електронний ресурс] / Н. В. Теремцова // Вісник НТУУ „КПІ”. Політологія, соціологія, право. – 2011. – № 1. – Режим доступу: http://visnyk-ppsp.kpi.ua/uk/2011-1/11%20-%201_9_%20-%2034.pdf.

10. Офіційний сайт Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.ukrstat.gov.ua>.

11. Міністерство фінансів України. // Офіційний веб-портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>

УДК 338.47

Паутова Тетяна Олександрівна,

к. держ. упр., доцент

Філонич Олена Миколаївна,

к. е. н., доцент

Полтавський національний технічний університет

імені Юрія Кондратюка

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Реформи пов'язані з децентралізаційними процесами, в тому числі і децентралізація фінансів є стратегічними напрямками державної політики України. Зокрема, це передбачено Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020», Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, Законом України «Про засади державної регіональної політики», змінами до Бюджетного та Податкового кодексів а також рядом інших документів, серед яких слід виділити нещодавно прийняту Програму діяльності Кабінету Міністрів України. Цією програмою задекларовано, що одним із завдань діяльності Кабінету Міністрів України буде децентралізація, яка включатиме процес «сприяння належному забезпеченню органів місцевого самоврядування фінансовими ресурсами, зокрема шляхом спрямування до місцевих бюджетів частки загальнодержавних податків, забезпечення повноти і своєчасності фінансування делегованих повноважень за затвердженими стандартами» [4].

Актуальність процесу фінансової децентралізації полягає у необхідності посилення самостійності органів місцевого самоврядування та збільшення частки власних доходів місцевих бюджетів, адже на сьогодні спостерігається дисбаланс між повноваженнями, покладеними на органи місцевого самоврядування та коштами, які, відповідно до діючого законодавства України, знаходяться у розпорядженні органів місцевого самоврядування. Негативні прояви такого виявляються через погіршення якості та доступності публічних